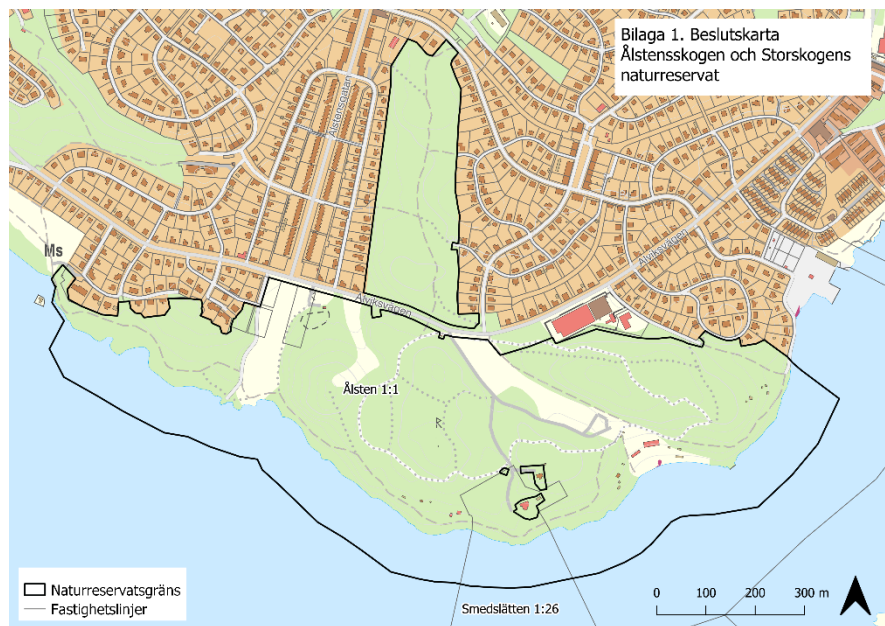

Samrådsredogörelse Ålstensskogen och Storskogens naturreservat 2024-03606

Innehåll

Inledning	3
Förslagets syfte och huvuddrag	3
Sammanfattning av samrådet	3
Föreslagna förändringar	5
Sammanfattade synpunkter	8
Förslagen naturreservatsgräns	8
Beslutskarta och karta över föreskriftsområdet	11
Förslaget till beslut	11
Skötselplanen	16
Genomförande	21
Remissinstanser utan synpunkter	22
Sammanvägt ställningstagande	22

Inledning

Förslagets syfte och huvuddrag

Föreslagen yta för naturreservat är cirka 67,2 hektar, varav cirka 19 hektar utgörs av vatten. Området är beläget i sydöstra Bromma och omfattar Storskogen norr om Alviksvägen och stora delar av Ålstensskogen, Ålstensängen, Solviksängen och Solviksbadet söder om Alviksvägen. Vidare sträcker sig reservatet cirka 100 meter ut i Mälaren. Samtliga berörda fastigheter ägs av Stockholms stad.

Ålstensskogen och Storskogen utgör en viktig värdekärna i stadens grönbå infrastruktur. Cirka 67 procent av området bedöms vara värdekärna för biologisk mångfald, ur ett regionalt och nationellt perspektiv. Värdena är främst knutna till gamla sammanhängande barrskogar som domineras av gamla tallar, men även till de kulturpräglade ädellövs- och gräsmarkerna samt en art- och individrik fladdermusfauna.

Området utgörs även av en kulturhistoriskt värdefull miljö med spår av mänsklig aktivitet från bronsåldern till idag. Vid planering av utbyggnad av trädgårdsstaden bevarades Storskogen och Ålstensskogen som naturparker. Ålstensparken och Ålstensskogen lyftes fram som 1920-talets främsta exempel på denna typ av park.

Vidare utgör området ett värdefullt och välbesökt rekreatiomsområde som erbjuder god möjlighet till olika naturupplevelser, lugn och ro, sociala möten, motion och lek.

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att långsiktig skydda och vårda värdefulla natur- och kulturmiljöer samt att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Vidare ska inom ramen för biologisk mångfald ett tätortsnära naturområde av stor betydelse för allmänhetens friluftsliv, naturupplevelser, folkhälsa och rekreation bevaras, utvecklas och tillgängliggöras.

Sammanfattning av samrådet

Hur samrådet bedrivits

Samrådet för naturreservatet pågick mellan den 7 maj och den 19 juni 2025. På begäran förlängdes samråd tid till den 30 juni 2025. En arrendator fick möjlighet att yttra sig tills den 27 juli 2025. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen.

Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, på Fleminggatan 4, i Alviks bibliotek, Gustavslundsvägen 24 och på stadsbyggnadskontorets hemsida. Annonser om samråd och

samrådsmöte publicerades i lokaltidningen Mitt i Bromma den 10 maj 2025 samt i SVD den 8 maj 2025. Samrådsmöte hölls den 22 maj 2025 på Ålstensängen där cirka 20 personer närvarade.

Huvudsakliga synpunkter

Under samrådsperioden inkom det totalt 27 yttranden till stadsbyggnadskontoret. Inga motsäger sig förslaget och majoriteten av yttranden är positiva till reservatsbildning. Dessa yttranden berörde framförallt förslagen reservatsgräns, formulering av vissa föreskrifter, beskrivning av kulturmiljön, underhåll av ledningar, hundar, parkering, cykling, entréer och grillplatser samt detaljer i skötselplanen.

Länsstyrelsen tillstyrkte förslaget och lämnade synpunkter som berörde reservatets namn, stavning, föreskrift B2 och D1, hantering av fornlämningar i skötselplanen, benämning av bilagor i skötselplanen samt layout av beslutskartan.

Från **skogsstyrelsen** inkom synpunkter som berör beskrivning av punktinsatser i områden med fri utveckling (skötselplan).

Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstod från att yttra sig.

Från **exploateringsnämnden** inkom synpunkter som berör den förlagda reservatsgränsen.

SVOA och in **Ellevio** lyfte behov att även fortsattvis kunna underhålla ledningar samt tillhörande anläggningar. SVOA lyfte även en planterad framtida sjöledning.

Två **arrendatorer** vill försäkra sig att reservatet inte påverkar deras nyttjande av arrendet.

Fastighetskontoret förvaltar tre stycken villor – Villa Skogsbo, Röda villan och Solviksvillan- samt ett mindre fritidshus inom området. Från fastighetskontoret inkom synpunkter som berör deras tre villor. De önskar att hänsyn tas till kommande detaljplan, fastighetsbildning och behov av infrastruktur.

Från andra remissinstanser inkom synpunkter om reservatsgräns, kulturmiljö, vattenmiljön, kartlayout, tillståndsplikt för arrangemang, detaljer i skötselplanen, belysning, hundrastgård, åtgärder som förbättra tillgänglighet i området samt områdets rekreativa och ekologiska värden, parkering och cykling.

Från de privatpersoner som yttrade sig under samrådsperioden så inkom synpunkter om kulturmiljö, hundar, parkering, bänkar och områdets skötsel.

Sammanvägt ställningstagande

Kontoret anser att samrådssvaren ger stöd för att inrätta naturreservatet Ålstensskogen och Storskogens naturreservat.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet har sammanfattningsvis följande ändringar gjorts:

- Mindre förändringar av reservatsgränsen för anpassning till anläggningar vid gränsen. Gränsen runt fastighetskontorets två villor (Röda villan och Villa Skogsbo) har justerats i dialog med fastighetskontoret.
- Förtydligande av formuleringen av kulturhistoria och limniska värden har gjorts i beslutsdokumentet.
- Förtydliganden av reservatsföreskrifterna i beslutsdokumentet har gjorts gällande exempelvis hundrastning, tävlingar och undantag för ledningar. B-föreskrifterna har förtydligats i enlighet med Länsstyrelsens och Idrottsförvaltningens synpunkter.
- Skötselplanen har justerats något, bland annat när det gäller mer information om kulturhistoriska värden och skötsel av fornminnen och kulturhistoriska lämningar, information och skötsel av områdets strand- och vattenmiljöer, anvisningar gällande tillgänglighet. Mindre justeringar har gjorts utifrån förslag från föreningar och privatpersoner.

Sammanfattningsvis gör Stadsbyggnadskontoret bedömningen att inga stora/väsentliga förändringar av förslaget till reservatsbeslut har behövts göras efter samråd. Därmed bedömer kontoret att inget nytt samråd krävas.

Föreslagna förändringar

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet och efterföljande dialog har följande ändringar gjorts:

Reservatsgräns

Reservatsgränsen i Mälaren har justerats om några meter så att den av SVOA planerade framtida sjöledning kommer att ligga utanför reservatet.

Längs Alviksvägen har en befintlig elnätstation inklusive tillhörande buffertzon som möjliggör en framtida utbyggnad exkluderats från reservatet.

Gränsen i öster mot befintlig förskola och tennishall har justerats något för att lämna en buffertzon till dessa fastigheter.

Gränsen runt fastighetskontorets två villor (Röda villan och Villa Skogsbo) har justerats i dialog med fastighetskontoret.

Gränsen runt reservatet har finjusterats under utmätningen i dialog med miljöförvaltningen och exploateringskontoret.

Beslutskarta

Beslutskartans layout har ändrats i enlighet med länsstyrelsens synpunkter.

Karta över föreskriftsområdet

Kartans layout har ändrats för att förbättra läsbarheten i enlighet med miljöförvaltningens yttrande.

Förslag till beslut

De värdebeskrivande texterna har kompletterats, främst med information om Rutger Sernander och områdets limniska värden.

Flera **A föreskrifterna** har förtydligats. Exempelvis har A15 (*Utan tillstånd från Stockholms stad är det förbjudet att bredda befintlig stig och anlägga ny stig eller spår, anlägga ny tillfartsväg till Solviksvillan samt bredda och asfaltera Ålstens Skogsväg*) delats upp i A15 -A19 som nu också inkluderar anläggning av ny gång- och/eller cykelbana mellan Solviksbadet och Alviksvägen samt anläggning av ny sträcka av befintligt elljusspår om delar av spåret tas i anspråk vid exploatering längs Alviksvägen.

B föreskrifterna har förtydligats i enlighet med Länsstyrelsen och Idrottsförvaltningens synpunkter.

Flera **C föreskrifterna** har förtydligats. Undantag för koppeltvång för hundar har ändrats från att gälla inom hundrastgård till att gälla inom utpekade hundrastplatser. En C föreskrift har tillkommit: Det är förbjudet att lokalisera start- och målplatser av för tävlingar, marknader, event eller liknande verksamheter till naturmark som inte utgörs av klippt gräsmatta.

För att bemöta från Bromma-Vällingby skid- och orienteringsklubbs inkomna yttrande har tillståndsplikt för att anordna tävlingar, marknader, event eller likande under perioden 1 augusti – 28 februari ändrats från att gälla arrangemang med flera än 100 deltagare till att gälla arrangemang med fler än 300 deltagare.

Även flera undantag (**D föreskrifterna**) har förtydligats, bland annat för att bemöta SVOAS synpunkter om underhåll av ledningar och anläggningar. På önskan av fastighetskontoret har undantag D11 tillkommit som tillåter rivning och återuppförande av

byggnader i samma storlek och med samma användningssätt om byggnaden skadas allvarligt genom brand eller dylikt.

Stycket **Skötsel och förvaltning** har kompletterats med information om ansvarsordning/-fördelning enligt nuvarande reglementen.

Stycket **Reservatsbeslutets förenlighet med mål, planer, program och befintliga verksamheter** har kompletterats med information om stadens strategi för utomhusbelysning.

I övrigt har en språkgranskning samt några redaktionella ändringar genomförts.

Förslag till skötselplan

Förslag till skötselplanen har kompletterats med information om områdets limniska miljöer och dess skötsel. Kompletteringen har skett i dialog med konsultfirman Ekologigruppen som har inventerat områdets limniska miljöer under sommaren 2025. För att bemöta stadsmuseets synpunkter har beskrivningen av skötselområden kompletterats med en lista av kulturhistoriska värdeelement. Vidare har beskrivningen av skötsel av fornlämningar reviderats efter ett gemensamt platsbesök med länsstyrelsen fornlämningsexpert. I skötselkartan har tre skötselområden reviderats något.

I övrigt har en språkgranskning samt några redaktionella ändringar genomförts.

Ändringar som har genomförts bedöms inte som västenliga och har skett i dialog med exploateringskontoret. Därmed bedöms inget nytt samråd krävas.

Sammanfattade synpunkter

Förslagen naturreservatsgräns

Avgränsning längs Alviksvägen

Exploateringskontoret önskar att gränsen söder om fastigheten Mästerkatten 6 ses över.

Exploateringskontoret ställer sig frågan om SVOAS arbetsområde kan utelämnas från reservatet.

Exploateringskontoret önskar att gränserna vid Alviksvägen ses över ytterligare en gång. Kontoret bedömer att en eventuell exploatering skulle kunna inrymmas inom ytan men det kan behövas ytterligare yta under byggskedet för att kunna få till byggnationen/husen med schakt.

Bromma stadsdelsnämnd önskar ett förtydligande gällande den del av naturmarken vid Alviksvägen som utelämnats från föreslaget reservatsområde. Området innehåller en bevarandevärd entré och gångstråk. En eventuell flytt av gångstråket och belysningsstolpar kan påverka naturmarken negativt.

Naturskyddsförening, Bevara Bomma Grönt och Västerleds trädgårdsförening anser att den nu borttagna delen intill Ålstensgatan borde ingå i reservatet.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Området söder om fastigheten Mästerkatten 6 hyser höga naturvärden samt en mindre entré till reservatet.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att området har en viktig funktion för de värden reservatet syftar på att bevara och anser därmed att området även fortsattvis ska ingå i reservatet.

SVOA:s arbetsområde hyser områden med viktiga funktioner för de värden reservatet syftar på att bevara. Stadsbyggnadskontoret bedömer att området även fortsättningsvis ska ingå i reservatet.

Den öppna vyn över Ålstensängen mot Mälaren från Ålstensgatan är del av anspråket från riksintresset för kulturmiljövården Ålstensgatan och Södra Ängby enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Kontoret anser att de tillfällig ianspråktaga gräs-/ängsmarken ska återställas efter SVOA har avvecklat arbetsområdet och ingå i reservatet. Inom arbetsområdet finns bevarade ädellövmiljöer som är en av reservatets prioriterade bevarandevärden och bör därför ingå i reservatet. Kontoret anser vidare att ytan som är en fortsättning av pulkabacken ska återställas till gräs-/ängsmark och återfår sin funktion som entré och pulka-/motionsbacke.

Naturreservatets föreslagna gräns har studerats i ett förvaltningsövergripande samarbete. I arbetet har hänsyn tagits till

befintliga naturvärden samt möjlig stadsutvecklingspotential. Enligt stadens budget för 2025 ska ett samlat arbete för att tillskapa fler hyresrätter i södra Bromma genomföras samt att staden ska prioritera möjliga platser för Stockholmshus. Med utgångspunkt i en samlad bedömning har stadsbyggnadskontoret bedömt att en yta längs Alviksvägen kan vara möjlig för detta. Vid ett eventuellt planprojekt ska hänsyn tas till reservatets gränser, entré samt befintliga naturvärden. Sträckning för delar av gång- och cykelstråket och elljusspår kommer att ses över.

Avgränsning i öster mot Djurklouvägen

Exploateringskontoret önskar att gränserna vid Djurklouvägen och söder om fastigheterna Hattstugan 1 och 2 ses över ytterligare en gång utifrån naturvärdesinventeringen (hela yta 28, naturvärdesklassning Visst naturvärde klass 4) och anpassas utifrån den.

Idrottsförvaltningen betonar vikten av att naturreservatets föreskrifter och avgränsning inte i onödan begränsar tennishallens fastighet och dess framtida utvecklingsmöjligheter.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Gränsen i öster mot Djurklouvägen, den befintliga förskolan och tennishallen har i dialog med exploateringskontoret och miljöförvaltningen justerats något. En buffert mot angränsande fastigheter har lämnats. Vid gränsdragning har hänsyn tagits till befintliga träd, terräng och stigar. Reservatsföreskrifter påverkar inte verksamheter utanför reservatet.

Gränsdragning kring Villa Skogsbo, Röda villan och Solviksvillan

Skönhetsrådet ifrågasätter valet att lämna två villor med tillhörande tomtplats utanför reservatet som två enklaver. Då staden redan äger de båda byggnaderna anser rådet att staden förlorar möjligheten att i framtiden använda dem för att förstärka naturreservatets kvalitéer.

Västerleds trädgårdsförening anser att allmänheten borde ha fullt tillträde till trädgården från den röda villan ned till Mälaren. En privatisering och inhägnad tomt närmast husen skulle medföra att hela området från den röda villans trädgård till strandpromenaden skulle kännas privat och några stigar eller naturlig passage finns inte mellan de båda villorna. Enligt föreningen är området naturskönt och centralt i reservatet och det är viktigt att här bedrivs verksamhet, som ger allmänheten tillträde till trädgården och platsen.

Fastighetskontoret skriver i sitt yttrande att kontoret har som uppdrag att renodla och effektivisera kontorets fastighetsbestånd. Fastighetskontoret har som mål att en ny detaljplan tas fram och att deras tre villor placeras inom kvartersmark med användningsbestämmelse B Bostad, för att möjliggöra en kommande fastighetsbildning. Kontoret anser att reservatsgränserna måste möjliggöra att de planerade fastigheterna får en rimlig storlek i förhållande till byggnadernas kulturvärde, den landskapsbild de är placerade samt inklusive anlagda trädgårdar och uthus. Vidare anges att det i dagsläget är oklart om Solviksvillan bör ingå i reservatsområdet eller hållas utanför beroende på vilken funktion som anses mest lämplig i framtiden.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret har i dialog med fastighetskontoret, exploateringskontoret, miljöförvaltningen och stadsmuseet justerat gränsen kring Röda villan och Villa Skogsbo. Stadsbyggnadskontoret bedömer att den justerade gränsen både tillgodoser fastighetskontoret önskan om fastighetsbildning samt de allmänna intressena att ha tillgång till och kunna uppleva områdets kultur-, natur- och rekreativa värden.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att Solviksvillans läge mellan Solviksbadet och kvinnobadet talar för att villan förblir en del av reservatet. Föreskiftsområdet kring villan, som möjliggör nyttjande av tomten både som publik lokal eller för bostad, har justerats i dialog med fastighetskontoret, exploateringskontoret, miljöförvaltningen och stadsmuseet. Vid en eventuell framtida detaljplaneprocess kommer funktion och innehåll för villan studeras med hänsyn till läget och vad som bedöms mest lämpligt.

Avgränsning i Mälaren

Programmet Stockholms Framtida Vattenförsörjning har utrett en sjösträcka som passerar cirka 90 meter söder om strandlinjen vid naturreservatet. SVOA önskar att redan nu föreslå en särskild korridor inom reservatsområdet där vissa föreskrifter inte ska tillämpas, för att möjliggöra både anläggning och framtida underhåll av sjöledningarna.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

I dialog med SVOA och miljöförvaltningen har gränsen justerats så att området som kan vara aktuellt för anläggandet av en ny sjöledning ligger utanför reservatet.

Förslag till utökning av reservatet

Naturskyddsföreningen förslår att ta med Rotholmen + 100 m vattenbuffert som en del av naturreservatet.

Bevara Bromma Grönt (BBG) föreslår att även Nyängsparken på sikt ska ingå i reservatet fram till Nyängsvägen alternativt Urbergsvägen

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret instämmer i naturskyddsföreningens bedömning att Rotholmen och angränsandes vattenområde utgör värdefulla naturmiljöer. Kontoret instämmer även i BBG:s bedömning att Nyängsparken består av likande natur än Storskogen och hyser höga naturvärden och har en viktig funktion i stadens blågröna infrastruktur. Dessa områden ingick inte i uppdraget. Att utöka reservatet med dessa områden skulle både kräva en noggrann avvägning av olika intressen samt ett förnyat samråd. Dessa processer skulle inte ha rymts i uppdragets tidplan. Stadsbyggnadskontoret tar med förslagen i stadens fortsatta arbete med skydd av värdefull natur.

Beslutscharta och karta över föreskriftsområdet

Stockholm länsstyrelse anser att fastighetsbeteckningarna syns dåligt på beslutschartan och föreslår att förtydliga teckenförklaringen genom att lägga till fastighetsgränserna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden önskar att gränsen av föreskriftsområden i föreskriftskarta framgår tydligare.

Stadsbyggnadskontoret har förtydligat båda kartor och stämt av de reviderade layout med båda remissinstanserna.

Förslaget till beslut

Länsstyrelsen påpekar att stavning av *Ålstensskogen* varierar i dokumentet och skötselplanen och att det är därmed oklart vad reservatet heter.

Föreskrifternas ikraftträdande: Länsstyrelsen påpekar att det saknas ett ord mellan ”naturreservatsbeslutet” och ”på” i meningen ”Föreskrifterna under A, B och D träder i kraft tre veckor efter den dag då naturreservatsbeslutet på kommunens digitala anslagstavla samt i ortstidning.”

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stavningen har setts över. Reservatets rätter namn är Ålstensskogen och Storskogens naturreseptat.

Meningen har kompletterats med ordet ”publicerats”

Reservatsföreskrifter

A-föreskrifterna:

”Utan tillstånd från Stockholms stad är det förbjudet att (A7-A11)”
Länsstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden tolkar att det ska stå A14-A24 i parentes.

Trafikkontoret anser att det vore önskvärt om föreskrifterna tillät staden att utveckla befintliga eller nya gång- och cykelstigar eller liknande som tar hänsyn till naturvärdena. Vidare anser trafikkontoret att det bör också vara tillåtet att med stadens tillstånd anordna fler fasta cykelparkeringsplatser.

Idrottsförvaltningen ser gärna att det fortsatt är möjligt att anlägga enklare anläggningar eller platser för spontanidrott inom naturreservatet, särskilt i anslutning till Solviksbadet.

BBG anser att ytterligare belysning inte ska tillåtas och att befintlig belysning bör anpassas till fladdermöss och andra nattaktiva djur. Vidare motsäger sig föreningen ytterligare intrång i parken som exempelvis. anordnande av utegym.

B-föreskrifterna:

Länsstyrelsen påpekar att skötseln av natur får inte stå i motsättning till skydd och vård av fornlämningar. I föreskrift B2. framgår att fällda träd mm inte får lämnas på ett sådant sätt att dessa skadar naturvärden. Här borde det framgå att det även gäller kulturmiljövärden/fornlämningar. Det samma gäller B10. där det även bör framgå att dessa kan flyttas bort från fornlämningar.

C-föreskrifterna:

C4 (nu C5). Stadsdelsförvaltningen föreslår att eldning endast ska vara tillåten på avsedd plats, även med medhavd grill

Bromma-Vällingby skid- och orienteringsklubb invänder sig mot C15 som innebär att det utan Stockholms stads tillstånd är förbjudet att anordna tävlingar, marknader, event eller liknande verksamheter med fler än 100 deltagare, med undantag för aktiviteter som ordnas av skolor och förskolor och anser att undantag även ska göras för orienteringsverksamhet. Klubben nyttar det blivande naturreservatet bland annat för ungdomstävlingar och pensionärsorientering mellan 100-200 deltagare. De anser att det inte rimligt att klubben behöver betalar för ett reservattillstånd för dessa ideella tävlingar. De anser att om kravet på tillstånden står kvar bör tillstånden för ideella föreningar vara kostnadsfria.

Västerleds trädgårdsstadsförening hoppas att valborgsmässobålet kan även fortsattvis agraras på Ålstensängen.

Hundar

BBG anser att hundar alltid ska hållas kopplade utom i hundrastgård om en sådan anläggs och anser att Varsängen är en lämplig plats för ett hundrastområde.

Bromma Hembygdsförening anser att en inhägnad rastgård behövs men ifrågasätter om Ålstensängen är det bästa läget.

Västerleds trädgårdsstadsförening anser Solviksängen och/eller Ålstensängen vore lämpliga platser för ett hundrastområde men motsäger sig en inhägnad hundrastgård.

Tre privatpersoner har lämnat synpunkter på föreslaget om koppeltvång, som de anser vara för strängt i reservatsbeslutet.

D -föreskrifterna:

Länsstyrelsen och miljöförvaltningen undrar om ”D1. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra de åtgärder som anges i föreskrifterna B1 – B17” även ska omfattar B18 och B19.

Idrottsförvaltningen lyfter att det är av stor betydelse att större driftfordon fortsatt kan ta sig genom området till Solviksbadet, både sommartid och vintertid.

SVOA vill försäkra sig att SVOA även efter reservatsbildningen har åtkomst till sina nuvarande och framtida anläggningar.

Point65 vill försäkra sig att deras Kayakomat-ställning kan vara kvar i reservatet.

En arrendator undrar om reservatsbildning påverkar hans möjlighet att nyttja hans arrende.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

A-föreskrifterna: Stadsbyggnadskontoret har ändrat i enlighet med remissinstansernas synpunkter.

I dialog med trafikkontoret har A föreskrifterna kompletterats med utan tillstånd är det förbjuden att:

A15 bredda befintlig gång- och/eller cykelbana

A17 bredda befintlig gång- och/eller cykelbana

A23 uppföra rastplats, spänger, grillplats, vindskydd eller cykelparkering

Föreskrift A23 möjliggör att uppföra rastplats, spänger, grillplats, vindskydd eller cykelparkering med tillstånd av staden och A25 möjliggör med stadens tillstånd att uppföra anläggning som ligger i

linje med reservatets syfte såsom hundrastgård, toalett, groddamm, lekplats inom område FO1.

I enlighet med BBG synpunkt är det enligt A9 förbjuden att anlägga ny belysning eller byta belysning till en för fladdermöss mer störande armatur eller belysningstid. Enligt A26 är inom området FO1 ny biologisk anpassat belysning tillståndspliktigt.

Bemötande utegym. Stadsbyggnadskontoret menar att föreskrifterna begränsar möjligheten att anordna t. ex utegym utanför föreskriftsområde FO1, i syfte att bevara naturmark.

B-föreskrifterna: Stadsbyggnadskontoret har ändrat i enlighet med länsstyrelsen synpunkter.

C-föreskrifterna:

C4 (nu C5) har ändrats till att det är förbjuden att göra upp eld annat än på anvisad plats. Meningen om att medhavd grill får användas har tagits bort.

Föreskriften har ändrats till följande:

Utan Stockholms stads tillstånd är det förbjudet att:

- C15. anordna tävlingar, marknader, event eller liknande verksamheter med fler än 100 deltagare under perioden 1 mars – 31 juli*
- C16. anordna tävlingar, marknader, event eller liknande verksamheter med fler än 300 deltagare under perioden 1 augusti – 28 februari.*

Stadsbyggnadskontoret anser att tillstånd krävs även för mindre tävlingar under perioden där naturen är som känsligast för att minimera störningar av växt- och djurliv. Under resten av året krävs enbart tillstånd för större tävlingar.

Vidare instämmer stadsbyggnadskontoret i BVSOK syn att reservtillstånd för ideella föreningar och organisationer borde vara kostnadsfria. Kontoret kommer att driva denna frågan vidare i ett separat ärende.

Valborgsmässobålet kommer även fortsattvis agraras på Ålstensängen efter tillstånd har sökts och fått. Som i andra reservat kommer fleråriga reservattillstånd kunna sökas för valbordseld.

Hundar

Hundrastplatser regleras genom stadens allmänna lokala ordningsföreskrifter, och beslut om sådana fattas separat.

Precis som i stadens andra naturreservat behöver hundar hållas kopplade utanför särskilt utpekade hundrastplatser (C7) – för att visa hänsyn till växtlighet, djur och andra besökare. Samtidigt ska området fortsatt vara en plats för lugna promenader och naturupplevelser.

I skötselplanen föreslås att reservatet kompletteras med en hundrastområde eller hundrastgård. Sommarparkeringen vid Solviksbadet anses vara ett lämplig hundrastområde under period 1 september – 31 maj.

D-föreskrifterna: Att B18 och B19 inte innefattas av undantaget är en medveten val då stadsbyggnadskontoret gör bedömningen att dessa åtgärder bör vara tillståndspliktiga även för reservatsförvaltaren.

Reservatsföreskrifterna reglerar inte motortrafik. Samtliga åtgärder som krävs för drift- och underhåll av reservatet och befintliga anläggningar samt plogning av eventuella isbanor och spår på Mälaren är undantaget reservatets föreskrifter.

Enligt D4 får innehavaren av ledning får utföra normalt underhåll av ledningar, ledningsgata, tillhörande anläggningar samt övriga åtgärder som följer av ledningsrätter. Naturreservatet hindrar därmed varken drift eller under håll av SVOAs anläggningar.

Point65 har ett befintligt arrende som inte påverkas av reservatsbildningen. Enligt D3 får fastighetsägare och arrendatorer utföra de åtgärder som är nödvändiga i samband med skötsel, underhåll och reparation av områdets befintliga byggnader och anläggningar som inte ingår i reservatsförvaltningen.

Kontoret bedömer att naturreservatet inte innebär några konkreta skillnader för nyttande av befintliga arrendetomter jämfört med idag. Arrendeavtalen gäller fortsatt. Reservatsföreskrifterna förtydliga gällande villkoren i arrenden.

Värdebeskrivning av kulturmiljö i beslutet

Skönhetsrådet anser att historieskrivningen i kulturmiljöavsnittet i förslaget till beslut behöver korrigeras och kompletteras med de insatser Rutger Sernander gjorde i egenskap av initiativtagare till Ålstensparken och Ålstensskogen, i konflikt med de planer som dåvarande stadsträdgårdsmästare hade för området.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Den kulturhistoriska värdebeskrivningen i förslag till beslut har kompletterats i enlighet med skönhetsrådets synpunkter.

Sportfiske och skydd av vattenmiljöer

Sportfiske är en viktig del av friluftslivet i Stockholm. För att stärka detta vill IDF lyfta behovet av att identifiera känsliga habitat för fisk längs strandlinjen inom reservatet. IDF föreslår att fiskens livsmiljöer och höga naturvärden i vattenområdet uttryckligen beaktas i reservatsbeslutet och skötselplanen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Fiskens livsmiljö och höga naturvärden skyddas genom förbud mot att skada vegetation (A1), mekanisk sjöbottenbearbetning (A4) och ankring i vattenområden grundare än 3 meter (C12). En limnisk naturvärdesinventering har genomförts under sommaren 2025. Tyvärr har resultatet inte slutredovisats. Preliminära resultat har inarbetats i skötselplanen.

Kapitlet Skötsel och förvaltning

Miljöförvaltningen anser att andra stycket i kapitlet Skötsel och förvaltning behöver ändras och förtydligas.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stycket har ändrats och förtydligats i enlighet med miljöförvaltningens synpunkter.

Markåtkomst inom naturreservatet

SVOA vill försäkra sig att SVOA även efter reservatsbildningen har åtkomst till sina nuvarande och framtida anläggningar.

Skötselplanen

Kulturmiljö

Stadsmuseet bedömer att förslaget till skötselplan erbjuder adekvata verktyg för att framåt kunna säkerställa Ålstensskogens kulturhistoriska värden. Stadsmuseet upplever det som otydligt att

kulturhistoria ingår som innehåll under rekreativa värden i beskrivningen av skötselområden upplevs otydligt. Stadsmuseet föreslår att "Kulturhistoria" där det är aktuellt utgör en egen rubrik där det specificeras vad som avses vara kulturhistoriskt värdefullt.

Västerleds trädgårdsstadsförening har lämnat synpunkter på att trädgården från den Röda villan ned till Mälaren bör skötas som en enhet och allmänheten ska ha fullt tillträde. Föreningen har vidare lämnat information om kulturhistoriska spår i landskapet så som spår och lämningar av till exempel sommarvillor utmed Mälarstranden.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

*Beskrivningen av skötselområden har kompletterats med mer information om kulturhistoriska spår och värden. Skötselområdena har även kompletterats med stycket **Kulturhistoriska värdeelement** i enlighet med stadsmuseet förslag. Kompletteringar som rör kulturmiljö har stämts av med stadsmuseet.*

Del av trädgården från den Röda villan ned till vattnet kommer att vara tillgänglig för allmänheten. På de öppnare ytorna föreslås slätter.

Fornlämningar

Länsstyrelsen är positivt att kulturmiljön och fornlämningar lyfts fram på ett tydligt sätt i skötselplanen. Med tanke på att syftet bland annat är att långsiktigt skydda och vårda värdefulla kulturmiljöer, så bör det tydligare framgå hur fornlämningarna ska vårdas och skötas.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Länsstyrelsens träffade miljöförvaltningen och stadsdelsförvaltningen i Ålsten och gav råd kring skötsel av reservatets fornlämningar. Skötselplanen har kompletterats med tydliga instruktioner kring skydd och vård av fornlämningar baserande på länsstyrelsens skötselråd.

Anläggningar för rekreation & motion

Idrottsförvaltningen föreslår att skötselplanen tydligt anger att enklare anläggningar för spontanidrott, såsom bollplaner, utegym eller hinderbanor, kan anläggas inom utpekade zoner, särskilt vid Solviksbadet och andra mer aktivitetsinriktade delar av reservatet.

Idrottsförvaltningen ser gärna att skötselplanen uttryckligen beaktar behovet av servicefunktioner kopplade till tillgänglighet, fysisk aktivitet och friluftsliv.

Bromma Hembygdsförening föreslår att de skyltar som tidigare fanns vid elljusspåret gällande regler för gående så att spåret inte trampas sönder åter sätts upp. Vidare bör trafikkontoret upphöra med sandning av elljusspårets överfarter vid Ålstens skogsväg, Skogsbo och Solviksbadet.

Friluftsförfrämjande önskar att en grillplats och en mullestick anläggs samt att skidbacken inklusive starttorn underhålls.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Ängen vid Solviksbadet föreslås skötas med gräsmatteskötsel som ger goda förutsättningar för spontanidrott. Enligt förslaget reservatsbeslutet finns i FOI möjlighet till anläggning av enklare anläggningar för rekreation.

Skötselplanen innehåller ett eget kapitel om skötsel av stigar, strandpromenad, elljusspår och trappor samt övriga anordningar för friluftsliv, rekreation och lek, där behovet av god tillgänglighet samt tydlig skyltning lyfts fram.

Skidbacken föreslås skötas med frisk gräsmarksskötelslätter.

Groddjur

Västerleds trädgårdsstadsförening har lämnat detaljerat information kring groddjur och grodlek inom reservatet.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret vill tacka för inlämnat kunskapsunderlag. En del av information har förts in i skötselplanen. Vidare har informationen överlämnats till miljöförvaltningen som både bedriver miljöövervakning av bland annat groddjur samt tillsyn i naturreservaten.

Skötsel av naturmark

Skogsstyrelsen anser att i områden där för fri utveckling föreslås bör det tillåtas att vid behov frihugga värdefulla naturvårdselement som t.ex. grova gamla tallar och ekar vilka riskerar att konkurreras ut av yngre träd som växer upp i nära anslutning till dem

Naturskyddsföreningen lämnar några medskick kring skötsel rörande uppsättning av holkar. att grundregel bör vara att inte frakta ut något träd ur skogen och att en objektkatalog med särskilt gamla tallar som behöver frihuggas bör upprättas.

BBG lyfter fram att marker med riklig förekomst av blåsippor är viktiga att bevara.

En privatperson anser att reservatsförslaget har förvandlat en park till en skog och anser att det saknas en kulturvärdesinventering.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Skötselplanen anger att enstaka träd kan friställas vid behov i områden där fri utveckling föreslås.

Skötselplanen har kompletterats med text om uppsättning av holkar och förtydligats gällande bevarande av stammar.

Skötselangivelserna för delområde 1 är utformade för att bevara bland annat blåsippor.

*Beskrivningen av skötselområden har kompletterats med en utökad beskrivning av delområdenas kulturhistoriska värden, för att uppnå en bättre balans mellan natur och kultur. Skötselområdena har även kompletterats med stycket **Kulturhistoriska värdeelement** i enlighet med stadsmuseet förslag, samt förtydligats vad gäller skötsel av kulturhistoriska spår och lämningar.*

Vatten- och strandområden

Idrottsförvaltningen anser att skötselplanen bör förtydliga att aktiviteter såsom paddelsport, vinterbad och skridskoåkning är viktiga för det lokala friluftslivet och de ska främjas genom planering av målpunkter, tillgänglighet, servicefunktioner och infrastruktur.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Beskrivningen av rekreativa värden har kompletterats med vattenaktiviteter. Skötselplanen innehåller ett eget kapitel om anordningar för friluftsliv, rekreation och lek, där behovet av god tillgänglighet lyfts fram.

Motortrafik & bilparkering

Trafikkontoret vill kopplat till skötselplanen, sida 52, påpeka, att sommarparkeringarna som består av gräsytor sköts av stadsdelsförvaltningen enligt nuvarande rutiner.

Västerleds trädgårdsförening påpekar att den tillfälliga parkeringen har anlagts utan bygglov på en yta som inte har återställts efter ett tillfälligt bygglov. Föreningen anser att trafiken ned till Solvik borde minskas, men föreslår att anlägga en mindre parkeringsplats på SVOA:s arbetsområde.

En privatperson föreslår att en ny parkentré och parkering kan göras när SVOA lämnar sin etableringsyta om några år, i stället för den vid sommarparkeringen vid Solviksbadet.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Skötselansvaret av parkeringsplatserna har förtydligats i skötselplanen att stadsdelsförvaltningen ansvarar för skötseln av sommarparkeringsplatsen.

I dagsläget bedömer trafikkontoret att sommarparkeringen på Solviksängen uppfyller en viktig funktion på sommaren. Reservatsbeslutet omöjliggör inte en framtida ändring av parkeringsytan vid Solviksbadet. Frågan om parkering och användning av Solviksängen kommer att behöva studeras närmare i framtiden.

Kontoret bedömer att SVOAs arbetsområde inte lämpar sig för att anlägga en parkeringsplats och bedömer att områdets ursprungliga värden och funktion bör återställas. Se även kontorets ställningstagande under förslagen naturreservatsgräns.

Gång- och cykeltrafik

Trafikkontoret har tidigare samverkat med miljöförvaltningen och andra förvaltningar i insatser för att tillgängliggöra stadens naturreservat för besökare. Ett av målen i arbetet har varit att det ska vara möjligt att cykla till stadens reservat och nå målpunkter inom reservaten. Utifrån detta arbete fattade trafikinämnden beslut om att för cykling undanta vissa utpekade sträckor i samtliga av stadens naturreservat från de lokala trafikföreskrifterna som förbjuder fordonstrafik i terräng i reservaten. Det gjordes en analys av vilka sträckor i reservaten där det var lämpligt att tillåta cykling, och dessa redovisades i en kartbilaga till beslutet. Trafikkontoret anser att en sådan analys bör göras även för reservatet i Ålstensskogen och Storskogen, och att lämpliga stråk för cykling bör pekas ut i samband med inrättandet av reservatet. Även stadsdelsförvaltningen anser att det bör förtydligas i reservatsföreskrifterna huruvida det är tillåtet att cykla på parkvägar i reservatet.

Bevara Bromma Grönt anser däremot att det inte vara tillåtet att cykla eller åka moped inom reservatet.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Dialog mellan stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, stadsdelsförvaltningen och miljöförvaltningen kring på vilka sträckor i reservatet cykling bör tillåtas har inletts och kommer att slutföras under hösten. Cykelstråken kommer att pekas ut på reservatsskyltarena.

Bilagor till skötselplan

Länsstyrelsen föreslår att bilaga 1 till skötselplanen ändras till bilaga A, så de inte blandas ihop med beslutets bilagor.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret har genomfört förslagen ändring.

Genomförande

Entréer

Naturskyddsföreningen betonar vikten av tydliga och informativa entréer till reservatet och lyfter behovet av vägvisare till och inom reservatet.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Staden kommer att tillskapa tydliga och informativa entréer till reservatet med stora informationsskyltar som innehåller en karta över reservatet, information om reservatets värden och vad som är tillåten och förbjuden i reservatet.

Grill- och rastplatser

Flera föreningar och privatpersoner lyfter behovet av fler grill- och rastplatser samt bänkar i reservatet.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

I samband med inrättade av reservatet planerar staden att anlägga nya grill- och rastplatser.

Grodpassage/tunnel under Alviksvägen

Bevara Bromma Grönt och Västerleds trädgårdsstadsförening föreslår att en grodtunnel anläggs under Alviksvägen

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Stadsbyggnadskontoret tackar för insänt förslag. Trafikytan ingår inte i reservatet, varvid frågan inte har behandlats inom reservatsplaneringen. Förslaget kan dock tas med vid analys av möjlighet till utveckling av biologisk mångfald i staden.

Stigar

Friluftsfrämjande önskar att en mullestig anläggs.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Föreskrifterna omöjliggöra inte anläggandet av en mullestig. I skötselplanen står att reservatet ska uppmuntra barn till lek- och rörelse exempelvis genom att anordna en naturstig eller ett

mullespår i områden med vissa eller påtagliga naturvärden utan änslig markflora.

Belysning

Bevara Bromma Grönt anser att befintlig belysning bör anpassas till fladdermöss och andra nattaktiva djur

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

I samband med inrättade planeras anpassning av befintlig belysning till fladdermöss och andra nattaktiva djur.

Groddamm

Bromma hembygdsföreningen förslår att anlägga en salamanderdamm i NV hörnet av Solviksängen.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Så väl reservatsbeslut som skötselplan möjliggör anläggande av en groddjursdamm vid Solviksängen.

Remissinstanser utan synpunkter

Tre privatpersoner har välkomnat förslaget utan att lämna ytterligare synpunkter.

Sammanvägt ställningstagande

Kontoret anser att samrådssvaren ger stöd för att inrätta naturreservat i Ålstensskogen och Storskogens naturreservat.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet har sammanfattningsvis följande ändringar gjorts:

- Mindre förändringar av reservatsgränsen för anpassning till anläggningar vid gränsen. Gränsen runt fastighetskontorets två villor (Röda villan och Villa Skogsbo) har justerats i dialog med fastighetskontoret.
- Förtydligande av formuleringen av kulturhistoria och limniska värden har gjorts i beslutsdokumentet.
- Förtydliganden av reservatsföreskrifterna i beslutsdokumentet har gjorts gällande exempelvis hundrastning, tävlingar, undantag för ledningar. B föreskrifterna har förtydligats i enlighet med Länsstyrelsen och Idrottsförvaltningens synpunkter.
- Skötselplanen har justerats något, bland annat när det gäller mer information om kulturhistoriska värden och skötsel av fornminnen och kulturhistoriska lämningar, information och skötsel av områdets strand- och vattenmiljöer, anvisningar

gällande tillgänglighet. Mindre justeringar har gjorts utifrån förslag från föreningar och privatpersoner.

Sammanfattningsvis gör kontoret bedömningen att inga stora/väsentliga förändringar av förslaget till reservatsbeslut har behövt göras efter samråd. Därmed bedöms inget nytt samråd krävas.

Carolina Fintling Rue

Enhetschef

Gundula Kolb

Stadsbyggnadsstrateg